

Til lovforslag nr. L 132 og L 133. Betænkning afgivet af Kulturudvalget den 3. maj 1989

Betænkning

over

I. Forslag til lov om ændring af ophavsretsloven

II. Forslag til lov om ændring af fotografiloven

Udvalget har behandlet lovforslagene i en række møder og har herunder stillet spørgsmål til kulturministeren, som denne har besvaret dels skriftligt, dels i samråd.

Udvalget har modtaget mundtlige og/eller skriftlige henvendelser fra:

Akademikernes Centralorganisation,
 Advokatfirmaet Berning & Schlüter,
 Blume, Peter, lektor, lic. jur.,
 Boligselskabernes Landsforening,
 Dansk Antikvitethandler Union,
 Dansk Galleri Sammenslutning,
 Foreningen af Auktionsledere i Danmark,
 Foreningen af Danske Videogramdistributører,
 Fællesforeningen af Danske Antennelaug/
 Foreninger,
 Fællesforeningen af Ejerlejlighedsforeninger i Danmark,
 Kassetteudvalget,
 Kommunernes Landsforening,
 Landsforeningen for Ejere af Udlejnings-
 ejendomme,
 Laserdisken,
 Nordisk Teaterlederråd,
 PROSA, Edb-fagets Fagforening og Arbejds-
 løshedskasse og
 Sammenslutningen af Udbydere af Stan-
 dardprogrammel (SUS).
 Der er af forskellige mindretal stillet æn-

dringsforslag, hvorom henvises til de ledsagen-
 de bemærkninger.

Herefter indstiller et *mindretal* (Det Konser-
 vative Folkepartis, Venstres og Det Radikale
 Venstres medlemmer af udvalget) det under I
 anførte lovforslag til *vedtagelse* med det af et
 mindretal under nr. 11 stillede ændringsfor-
 slag. Det under II anførte lovforslag indstilles
 til *vedtagelse uændret*.

Mindretallet lægger stor vægt på, at ophavs-
 retsforholdene omkring edb bliver afklaret, så-
 ledes at virksomhederne ikke får vanskelighe-
 der med at overholde deres forpligtelser over
 for kunderne.

Da mindretallet er bekendt med, at der har
 været vanskeligheder med afgiftsberegning ved
 videresalg af kunstværker i udlandet, mener
 mindretallet, at der bør indføres en revisions-
 paragraf, således at de første år kan betragtes
 som en forsøgsperiode.

For at leve op til Bernerkonventionens krav
 om vederlag støtter mindretallet den praktiske
 gennemførelse, der kommer til udtryk i dette
 lovforslag.

Et *andet mindretal* (Socialdemokratiets med-
 lemmer af udvalget) kan ikke medvirke til at
 gennemføre disse lovforslag, idet mindretallet
 på afgørende punkter dels finder enkeltpunkter
 såsom omsætningsafgift for salg af kunst util-

strækkeligt belyst, og dels finder dele såsom Copy-Dan-afgifter og edb-programophavsretten for lidt imødekommende i forhold til de indsigelser, udvalget har modtaget.

Socialdemokratiet mener fortsat, at det er muligt at opfylde Bernerkonventionens bestemmelser om ophavsretsbetaling ved at opkræve skyldige beløb i forbindelse med den almindelige licensbetaling.

Socialdemokratiet finder det fortsat urimeligt, at afgiften kun pålægges modtagere, der er tilsluttet fællesantenneanlæg med mere end 25 tilslutninger. Socialdemokratiet tager således ikke afstand fra at opfylde de ophavsretlige forpligtelser. Det er alene opkrævningsfaconen, der opponeres mod.

For en udsættelse taler også, at det nu anvendte opkrævningssystem er under afprøvning ved retten. Socialdemokratiet mener, at man bør afvente en dom, der forventes i det seneste efterår 1989.

Såfremt et flertal gennemfører en vedtagelse af § 1, nr. 7, i det under I anførte lovforslag, er det Socialdemokratiets opfattelse, at det bør sikres, at de opkrævningsberettigede (antenneselskaber, boligelskaber etc.) som et mindstemål tildeles en kompetence til at foretage opkrævning hos brugerne, uanset Boligministeriets udtalelser om det betænkelige i denne løsning.

Med hensyn til omsætningsafgiften ved salg af kunst finder Socialdemokratiet, at udvalget har modtaget så meget materiale, specielt vedrørende udenlandske erfaringer (især de vesttyske), at det med en stadig stigende overbevisning er dokumenteret, at man ved en vedtagelse af det foreliggende forslag skaber et overbureaukratiseret system, der vil være til stor skade og ulejlighed for mange og til glæde for meget få.

Såfremt et flertal ønsker at vedtage en salgsafgift, finder Socialdemokratiet det mere rimeligt at gennemføre et system, hvor afgiften samles i en fond, hvorfra støtten til kunstnerne kan gives. Dette skulle sikre, at de nye, de eksperimenterende og de ukendte kan få del i afgiften. Men da vi erkender, at dette er et forslag, der ikke direkte kan kobles sammen med ophavs-

retten, bør forslaget behandles uden for L 132. Derfor foreslår vi, at § 1, nr. 11, 19 og 22, i det under I anførte lovforslag udgår.

Med hensyn til edb-ophavsrettighederne er det Socialdemokratiets opfattelse, at man i for stor grad har lagt sig fast på et arbejdsgiver-synspunkt. Vi har den opfattelse, at udgangspunktet må være, at der skal være reel mulighed for at indgå egentlige aftaler mellem arbejdsgiver og den enkelte producent i de relativt få situationer, hvor der overhovedet kan være tvivl.

I øvrigt finder vi, at man bør vente med en vedtagelse, til de sidste betænkninger fra udvalget vedrørende revision af ophavsretslovgivningen foreligger.

Mindretallet kan således ikke stemme for lovforslagene ved 3. behandling. Vi ønsker lovforslagene sendt tilbage til udvalget med henblik på for det første revision og for det andet adskillelse i flere selvstændige lovforslag. Socialdemokratiet giver dog hermed ikke tilsagn om at ville stemme for de enkelte lovforslag.

Et tredje mindretal (Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller det under I anførte lovforslag til *vedtagelse* med de af mindretallet stillede ændringsforslag og det under II anførte lovforslag til *vedtagelse uændret* med følgende bemærkninger:

Lovforslagene, der indeholder mange forskellige ændringer vedrørende helt forskellige områder inden for ophavsretslovgivningen, er vanskelige at have en entydig holdning til. L 132 indeholder f.eks. en rimelig tanke om, at edb-programmer fremtidig skal nyde ophavsretlig beskyttelse, men griber så til gengæld på dette felt ind i den frie forhandlingsret, idet det fastlægger, at ophavsretten til edb-programmer, der er produceret i et arbejdsforhold, tilfalder arbejdsgiveren, medmindre andet er aftalt. Denne del af lovforslaget må SF naturligvis tage afstand fra.

L 132 omfatter til gengæld en fastlæggelse af »droit de suite«, kunstnerisk følgeret, som der er grund til at glæde sig over. Hermed har mindretallet ikke sagt, at det i dag er muligt helt at overskue konsekvenserne af forslaget, hvorfor

Bet. o. lovf. vedr. ophavsretsloven m.m.

mindretallet også har foreslået, at det tages op til revision og nøjere vurdering inden for en kortere årrække. Men i grundholdningen, at billedkunstneres og kunsthåndværkeres originalværker er omfattet af en ophavsretlig beskyttelse, betyder forslaget et fremskridt, som de bildende kunstneres organisationer længe har ønsket sig.

Med hensyn til fastlæggelsen af ejerens forpligtelse i forbindelse med opkrævning af vederlag for fællesantenneanlæggenes brug af programmer, der er kabelspredte eller spredte på anden måde, kan der muligvis endnu forventes nogen diskussion hos fællesantenneforeninger og boligforeninger. Mindretallet har imidlertid fundet, at det er på tide at få fastlagt en praksis på området, og ser i øvrigt hen til, at der inden længe vil blive oprettet en brugerorganisation, som vil kunne forhandle med Copy-Dan om eventuelle uklarheder i forbindelse med vederlagsfastsættelse og lignende.

Et *fjerde mindretal* (Fremskridtspartiets medlem af udvalget) indstiller det under I anførte lovforslaget til *vedtagelse* med de af mindretallet stillede ændringsforslag og det under II anførte lovforslag til *forkastelse* ved 3. behandling.

Et *femte mindretal* (Centrum-Demokraternes medlem af udvalget) indstiller det under I anførte lovforslag til *vedtagelse* med de af mindretallet tiltrådte ændringsforslag og vil redegøre for sin stilling til det under II anførte lovforslag ved 2. behandling.

Et *sjette mindretal* (Kristeligt Folkepartis medlem af udvalget) indstiller det under I anførte lovforslag til *vedtagelse* med de af mindretallet stillede ændringsforslag og det under II anførte lovforslag til *vedtagelse uændret*.

Ændringsforslag til

I. Forslag til lov om ændring af ophavsretsloven

Til § 1

Af et *mindretal*(FP):

1) Nr. 1-6 udgår.

Af et *mindretal* (S og FP), tiltrådt af et *mindretal* (CD):

2) Nr. 7 affattes således:

»7. § 22 a, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Ophavsmanden har krav på vederlag. Vederlagskravet påhviler brugeren af den enkelte tilslutning til kabelanlægget. Vederlaget opkræves af Danmarks Radio sammen med de afgifter, som er nævnt i § 14 i lov om radio- og fjernsynsvirksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 559 af 20. september 1988. Kulturministeren og kommunikationsministeren kan fastsætte nærmere regler om opkrævningen, herunder om brug af skemaer m.v.««

Af et *mindretal*(FP):

3) Nr. 8-12 udgår.

Af et *mindretal* (S og KRF), tiltrådt af et *mindretal*(CD):

4) Nr. 11, 19 og 22 udgår.

Af et *mindretal*(FP):

5) Nr. 13 affattes således:

»13. Efter § 42 indsættes i *kapitel 3*:

»Særlige bestemmelser om edb-programmer

§ 42 a. Ophavsretten til et edb-program, der er frembragt som led i et ansættelsesforhold, overgår til arbejdsgiveren, medmindre andet er aftalt.««

Af et *mindretal*(SF):

6) Den under nr. 13 foreslåede § 42 b udgår.

Af et *mindretal*(S):

7) Den under nr. 13 foreslåede § 42 b affattes således:

»§ 42 b. Retten til et edb-program er arbejdstagerens, medmindre andet er aftalt.«

Af et *mindretal*(FP):

8) Nr. 14-23 udgår.

Til § 2

9) *Paragraffen* affattes således:

»§ 2

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.«

Af et *mindretal* (S og KRF), tiltrådt af et *mindretal* (CD):

10) I *stk. 1* udgår ordene », § 1, nr. 11, 19 og 22, dog først den 1. juli 1990«.

Af et *mindretal* (SF), tiltrådt af et *mindretal* (K, V og RV):

11) Efter *stk. 2* indsættes som nyt stykke:

»*Stk. 3*. Kulturministeren fremsætter i folketingsåret 1993-94 forslag til revision af denne lovs § 1, nr. 11, om indførelse af en afgift på 5 pct. ved erhvervsmæssigt videresalg af kunstværker.«

Bemærkninger

Til nr. 1-3, 5, 8 og 9

Fremskridtspartiet mener, at der i lovforslag nr. L 132 kun er et rigtig godt punkt, og det er bestemmelsen om ophavsretten til edb-programmer som formuleret i den foreslåede § 42 b.

Bestemmelsen i lovforslagets § 1, nr. 7, om afregning af de såkaldte Copy-Dan-afgifter skal ændres, hvis den skal gøres brugbar. Derfor indstiller Fremskridtspartiet ændringsforslag nr. 2 til vedtagelse.

Resten af lovforslaget er uanvendeligt. Derfor stiller Fremskridtspartiet ændringsforslag nr. 1, 3, 5, 8 og 9.

De øvrige bestemmelser for edb-branchen er der ikke brug for. Det ordnes allerede i dag gennem ansættelses- og projektkontrakter.

Det mest tåbelige i lovforslaget er bestemmelsen om 5 pct.-afgiften for omsætning af kunst. Fagfolk i branchen, specielt auktionsbranchen, har godtgjort, at den foreslåede 5 pct.-afgift på kunst vil betyde, at handelen

kommer til at foregå sort eller i udlandet. Det er med andre ord ikke muligt at håndhæve loven, hvorfor den er unødvendig.

Dertil kommer, at det er absurd at udtage kunst som noget enestående og pålægge denne omsætningsafgift. Hvad med brolæggeren? Skal han have afgift for alle, der går på gaden? Skal møbelfabrikanten have afgift, hver gang møbler videresælges osv.? En kunstgenstand må på lige fod med andre produkter kunne om sættes frit.

Til nr. 2

Den gældende vederlagsordning har som bekendt medført mange problemer for alle typer af fællesantenneanlæg, hvad enten disse ejes af private antenneforeninger, ejere af private udlejningsejendomme, ejerlejlighedsforeninger, kommuner eller almennyttige boligselskabsafdelinger. Endvidere har ordningens uklarheder som bekendt ført til en retssag med Copy-Dan som sagsøger og et par almennyttige boligselskaber som sagsøgte, hvilket også hænger sammen med de uafklarede forhold til boliglovgivningen.

På den baggrund findes det nødvendigt for fremtiden at klargøre og ændre de gældende regler således:

1. For det første fastslås det, at det er den enkelte radiolytter og fjernsynsseer, som hæfter for beløbet direkte over for ophavsmanden (det vil her sige Copy-Dan) i forhold til antallet af kanaler m.v.
2. Det fastslås for det andet, at vederlagskravet påhviler alle brugere af radio eller fjernsyn uafhængigt af deres antenneforhold.
3. For at der ikke skal herske tvivl om den mest praktiske opkrævningsmåde, fastslås det for det tredje, at afgiften opkræves af Danmarks Radio i forbindelse med de almindelige licensafgifter. Herefter skal Danmarks Radio naturligvis afregne beløbene til kunstnerne organisationer, her Copy-Dan. Herom kan der bl.a. henvises nærmere til forslaget fra Kommunernes Landsforening i henvendelsen af 3. marts 1989, jf. Kulturudvalget, L 132/133 - bilag 16.

4. For det fjerde opretholdes en bemyndigelsesbestemmelse for de pågældende ministre.

Med disse simple ændringsforslag vil man således fremover kunne komme uden om en række af de problemer, som foreligger i dag, bl.a. i forhold til bolig- og lejelovgivningen.

Til nr. 4 og 10

Ændringsforslagene indebærer, at den foreslåede afgift på 5 pct. ved erhvervsmæssigt videresalg af kunstværker udgår.

Til nr. 6

Ophavsretlige bestemmelser i forbindelse med arbejdssituationer bør fremgå af aftaler mellem arbejdsmarkedets parter.

Til nr. 11

Da det på indeværende tidspunkt er vanskeligt helt at overskue, hvordan forslaget om indførelse af en afgift på 5 pct. ved erhvervsmæssigt videresalg af kunstværker vil virke i praksis, er det nødvendigt at følge udviklingen på området nøje og at tage loven op til revision inden for en kortere årrække.

Ole Bernt Henriksen (KF) Connie Hedegaard (KF) Flemming Jensen (KF)

Povl Brøndsted (V) Helge Sander (V) nfm. Behnke (FP) Marianne Jelved (RV)

Duetoft (CD) Lysholm Christensen (KRF) Hanne Andersen (S) Søren Hansen (S)

Qvist Jørgensen (S) Lissa Mathiasen (S) Jimmy Stahr (S) Birthe Hansen (SF)

Ingerlise Koefoed (SF) fmd. Stillinger (SF)